

**ข้อมูลประกอบการสนทนา
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย**

ระหว่าง

นายชัย ชิดชอบ

ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร

และ

นางสาวเดบברהห์ ฮีลี

ผู้อำนวยการโครงการ

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยประจำประเทศไทย

*****

วันศุกร์ที่ ๓ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๒

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องรับรองหมายเลข ๒ อาคารรัฐสภา ๑

กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ

สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อมูลประกอบการสนทนา
สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย

ระหว่าง

นายชัย ชิดชอบ

ประธานรัฐสภาและประธานสภาผู้แทนราษฎร

และ

นางสาวเดบברהห์ ฮีลี

ผู้อำนวยการโครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยประจำประเทศไทย

วันศุกร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องรับรอง ๒ อาคารรัฐสภา ๑

นางสาวชญชนม์ นาทอง

เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๕

กลุ่มงานข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ

สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ผู้จัดทำ

โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๑๕๐

โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๕๕

สิ่งพิมพ์รัฐบาล
สมบัติของสมเด็จฯ

สารบัญ

เอกสารประกอบ	หน้า
๑. ประเด็นประกอบการสนทนา	๑
๒. รายงานคณะ.....	๔
๓. ชีวิตประวัติผู้มาเยือน.....	๕
๔. รัฐสภาไทย.....	๖
๕. สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย.....	๗
๖. รายละเอียดโครงการต่างๆ ของสถาบันฯ.....	๑๕

ประเด็นประกอบการสนทนา

๑. ภูมิหลังผู้มาเยือน นางสาวเดบราห์ ฮีลีย์ (Mr. Deborah Healy) ผู้อำนวยการโครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย หรือ NDI (National Democratic Institute) ประจำประเทศไทย เป็นชาวไอร์แลนด์ มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาพรรคการเมืองและกระบวนการเลือกตั้งเป็นระยะเวลากว่า ๑๕ ปี โดยก่อนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย ได้มีบทบาทสำคัญๆ ทางด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ทั้งในระดับประธานาธิบดี ระดับรัฐสภา และในระดับท้องถิ่นของไอร์แลนด์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑

นางสาวเดบราห์ ฮีลีย์ เคยปฏิบัติงานในด้านพัฒนาการเมืองเรื่อยมา ทั้งในไอร์แลนด์และบังคลาเทศ ดังนี้

- เป็นอดีตที่ปรึกษาส่วนตัวให้กับนาย David Andrews สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไอร์แลนด์ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในหลายกระทรวงด้วยกัน รวมทั้งกระทรวงกลาโหมและกระทรวงการต่างประเทศ
- เป็นหัวหน้าคณะผู้ประสานงานระหว่างกระทรวงกับหน่วยงานของรัฐในไอร์แลนด์
- เป็นผู้จัดการโครงการอาวุโสในโครงการพัฒนาพรรคการเมืองในบังคลาเทศ โดยทำงานร่วมกับผู้นำพรรคการเมืองต่างๆ เพื่อหาแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมือง
- ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการชั่วคราวของสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ประจำบังคลาเทศ โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๐ ได้มีบทบาทในการตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งรัฐสภาและท้องถิ่น

ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ประจำประเทศไทย มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูปทางการเมืองของไทย โดยร่วมมือกับพรรคการเมือง องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรของรัฐ รวมทั้งประชาคมผู้บริจาคทุนทรัพย์ทางการทูตและระหว่างประเทศ ในการจัดการสัมมนาเกี่ยวกับการปฏิรูปทางการเมืองและรัฐธรรมนูญในจังหวัดหลักๆ ของประเทศ

๒. วัตถุประสงค์การเยือน ผู้อำนวยการโครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ประจำประเทศไทย และคณะจำนวน ๓ คน มีความประสงค์จะเข้าพบประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานรัฐสภา เพื่ออธิบายโครงการของสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ในประเทศไทย และนำเสนอขอขยายการทำงานที่อาจเป็นประโยชน์ต่อสภาผู้แทนราษฎร

๓. สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย หรือ NDI เป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งดำเนินงานโดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความมั่นคงและเผยแพร่ประชาธิปไตยในนานาประเทศทั่วโลก สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยได้มีการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครอันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในทุกสาขาวิชาจากหลากหลายประเทศ รวมทั้งนักประชาธิปไตยในทั่วทุกภูมิภาคของโลก เพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และทางด้านการพัฒนาระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนและผู้นำทางการเมือง โดยมีภารกิจหลักคือ

- การก่อตั้งองค์กรภาคการเมืองและภาคประชาชนที่มีเสถียรภาพ เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และระหว่างประชาชนในแต่ละภูมิภาคของประเทศ
- การคุ้มครองระบอบการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส และเที่ยงธรรม โดยมีบทบาทสำคัญในการจัดสังเกตการณ์การเลือกตั้งในประเทศต่างๆ
- การสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรในระดับท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ในการดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าวของสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ครอบคลุมด้าน

ต่างๆ ๖ ด้านด้วยกัน คือ

๑ การพัฒนาพรรคการเมือง

๒ กระบวนการปกครองในทางประชาธิปไตย

๓ การมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมือง

๔ เทคโนโลยีการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๕ การเลือกตั้ง

๖ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน

ปัจจุบัน สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย มีสำนักงานใหญ่ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี โดยมีนาง Madeleine K. Albright อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นประธานคณะกรรมการบริหารของสถาบัน และมีสำนักงานย่อยในแต่ละภูมิภาคทั่วโลก ได้แก่ เอเชีย ยุโรปกลาง ยุโรปตะวันออกและตะวันตก ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน ตะวันออกกลาง อเมริกาเหนือ และแอฟริกา โดยในทวีปเอเชียมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศต่างๆ ๑๐ ประเทศด้วยกัน ทั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากองค์กรสนับสนุนเสรีภาพและประชาธิปไตยทั่วโลก (The National Endowment for Democracy - NED) และสำนักงานเพื่อประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนและแรงงานแห่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ (The U.S. Department of State's Bureau of Democracy, Human Rights and Labor - DRL)

๔. โครงการพัฒนาพรรคการเมืองในประเทศไทย สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยได้ก่อตั้งโครงการพัฒนาพรรคการเมืองขึ้น โดยมีการเชิญตัวแทนในระดับผู้นำของพรรคการเมืองต่างๆ เข้าร่วมในกิจกรรมของสถาบัน ได้แก่

๑. การสัมมนาเรื่อง “พรรคการเมืองและพระราชบัญญัติพรรคการเมืองเพื่อการดำเนินกิจการอย่างเป็นประชาธิปไตย ภายใต้กรอบกฎหมายและการเปรียบเทียบกรณีศึกษากับต่างประเทศ” ระหว่างวันที่ ๔-๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมรามาร การ์เด็นส์ กรุงเทพฯ

๒. การเสวนาการเมือง มีกำหนดการจัดการเสวนาขึ้นในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ จำนวน ๕ ครั้ง ใน ๕ จังหวัดด้วยกัน ได้แก่ กรุงเทพฯ ชลบุรี ขอนแก่น อุบลราชธานี เชียงใหม่ สงขลา พิชณุโลก ราชบุรี และนนทบุรี เพื่อแสวงหาแนวทางให้พรรคการเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมและใกล้ชิดกับทุกภาคส่วนในสังคม

๕. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในประเทศไทย

ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยประจำประเทศไทย มีความร่วมมือกับสถาบันพระปกเกล้า สมาคมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (สสส.) สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา และสมาคมส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนล้าปาง ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ ในจังหวัดต่างๆ รวม ๕ ครั้ง ได้แก่

- โครงการรัฐสภา-ประชาสังคม ในจังหวัด ระยอง ราชบุรี และพิษณุโลก
- โครงการการจัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปการเมืองการปกครอง ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น พังงา และ ชลบุรี
- โครงการการเพิ่มจำนวนผู้สมัครหญิงในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกระบี่
- โครงการฝึกอบรมวิทยากรเพื่อเพิ่มจำนวนผู้สมัครหญิงในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาคใต้

รายนามคณะ

๑. นางสาวเคบبراء์ ฮีลี	ผู้อำนวยการโครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยประจำประเทศไทย
๒. นางสาวสิริพร เหล่าแสง	เจ้าหน้าที่โครงการ (ล่าม)
๓. นางสาวชนพร มนูญปิฎ	ผู้ช่วยโครงการ

ชีวประวัติผู้อำนวยการโครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย

NDI (National Democratic Institute)

ชื่อ

- นางสาวเคบברה ฮีลี
- เป็นชาวไอร์แลนด์

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. ๒๕๓๑ – ปัจจุบัน
- เป็นอดีตที่ปรึกษาส่วนตัวให้กับนาย David Andrews สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไอร์แลนด์
  - หัวหน้าคณะผู้ประสานงานระหว่างกระทรวงกับหน่วยงานของรัฐในไอร์แลนด์
  - ผู้จัดการ โครงการอาวุโสในโครงการพัฒนาพรรคการเมืองในบังคลาเทศ
  - ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการชั่วคราวของสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ประจำบังคลาเทศ โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๐ ได้มีบทบาทในการตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งรัฐสภาและท้องถิ่น
  - ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โครงการ สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย ประจำประเทศไทย
-

รัฐสภาไทย

ชื่อของรัฐสภา

รัฐสภา (Parliament)

ระบบสภา

สองสภา (Bicameral)

สภาที่หนึ่ง

สภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives)

จำนวนสมาชิกตามรัฐธรรมนูญ

๔๘๐ คน มาจากการเลือกตั้ง ๒ แบบ ดังนี้

๑. สมาชิก ๘๐ คน มาจากการเลือกตั้งในระบบสัดส่วน โดยแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด ให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๑๐ คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ได้เพียงบัญชีเดียว ทั้งนี้ พรรคการเมืองหนึ่ง จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้ง หรือจะส่งเพียงบางเขตเลือกตั้งก็ได้

๒. สมาชิก ๔๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

อายุของสภา

๔ ปี

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ (ค.ศ. ๒๐๐๗)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

นายชัย ชิดชอบ

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑

นายสามารถ แก้วมีชัย

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒

พันเอก อภิวัฒน์ วิริยะชัย

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ

ผลการเลือกตั้ง

พรรคการเมือง	จำนวนที่นั่งแบบสัดส่วน	จำนวนที่นั่งแบบแบ่งเขต	รวม
๑. พรรคพลังประชาชน	๓๔	๑๕๕	๒๓๓
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๓๓	๑๓๑	๑๖๔
๓. พรรคชาติไทย	๔	๓๐	๓๔
๔. พรรคเพื่อแผ่นดิน	๗	๑๗	๒๔
๕. พรรคมหาชนชาติไทย	-	๑๑	๑๑
๖. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	๑	๓	๔
๗. พรรคประชากรไทย	๑	๔	๕
รวม	๘๐	๔๐๐	๔๘๐

หมายเหตุ ๑. เป็นรายชื่อพรรคการเมืองและจำนวนที่นั่งตามผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

๒. เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคภูมิใจไทย

สัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง ภายหลังจากคำวินิจฉัยยุบพรรค

เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑

พรรคการเมือง	จำนวนที่นั่งแบบสัดส่วน	จำนวนที่นั่งแบบแบ่งเขต	รวม
๑. พรรคเพื่อไทย	๒๓	๑๖๐	๑๘๓
๒. พรรคประชาธิปัตย์	๓๓	๑๔๐	๑๗๓
๓. พรรคภูมิใจไทย	๔	๒๘	๓๒
๔. พรรคเพื่อแผ่นดิน	๗	๒๕	๓๒
๕. พรรคชาติไทยพัฒนา	๑	๒๔	๒๕
๖. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	๑	๔	๕
๗. พรรคประชากร	๑	๗	๘
๘. พรรคกิจสังคม	๑	๔	๕
๙. พรรคราษฎร	๑	๒	๓
รวม	๗๖	๓๙๘	๔๗๔

หมายเหตุ ๑. สมาชิกที่เป็นกรรมการบริหารพรรคถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและไม่สามารถเลื่อนบัญชีรายชื่อแทนได้ (แบบสัดส่วน) จำนวน ๔ คน ดังนั้น สภาผู้แทนราษฎรจึงประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่ จำนวน ๔๗๖ คน

๒. ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ เขตเลือกตั้งที่ ๑ พรรคประชากร ขอลาออกจากตำแหน่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชากร ลดลง ๑ คน

๓. รอการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร เขตเลือกตั้งที่ ๓ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ เขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่

๔. ปัจจุบันมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ จำนวน ๔๗๔ คน

สมัยประชุม

ในปีหนึ่งมีสมัยประชุม ๒ สมัยๆ ละ ๑๒๐ วัน

สมัยประชุมสามัญทั่วไป : เริ่มวันที่ ๒๑ มกราคม

สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ : เริ่มวันที่ ๑ สิงหาคม

สภาที่สอง

วุฒิสภา (Senate)

จำนวนสมาชิก

๑๕๐ คน มีที่มา ๒ แบบดังนี้

- มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยใช้เขตจังหวัด

เป็นเขตเลือกตั้ง แต่ละจังหวัดจะมีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน

- มาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้น (๑๕๐ คน)

หักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง

อายุของสภา

๖ ปี

วันประกาศผลการสรรหา

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด

ประธานวุฒิสภา

รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๑

รองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒

เลขาธิการวุฒิสภา

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)

๒ มีนาคม ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘)

นายประสพสุข บุญเดช

นายนิคม ไวยรัชพานิช

รองศาสตราจารย์ทัศนาศรี บุญทอง

นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย

National Democratic Institute

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยเพื่อการต่างประเทศ หรือ NDI เป็นองค์กรอิสระไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความมั่นคงและเผยแพร่ประชาธิปไตยในนานาประเทศทั่วโลก ทาง NDI ได้มีการพัฒนาและสร้างเครือข่ายอาสาสมัครอันประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในทุกสาขาวิชาจากหลากหลายประเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และทางด้านการพัฒนาระบบประชาธิปไตยแก่ประชาชนและผู้นำทางการเมือง ทั้งนี้ NDI ยังได้ร่วมมือกับนักประชาธิปไตยในทั่วทุกภูมิภาคของโลก ในการดำเนินการจัดตั้งองค์กรภาคการเมืองและภาคประชาชน ส่งเสริมการสอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้เกิดความโปร่งใส และให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย อีกทั้งสนับสนุนให้รัฐบาลมีความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใส และมีหลักการพร้อมทั้งวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

ระบบประชาธิปไตยนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการที่ทำหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎหมายบ้านเมือง พรรคการเมืองที่มีความน่าเชื่อถือและโปร่งใส และการจัดการเลือกตั้งที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิเลือกผู้แทนของตนได้อย่างเสรีเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา NDI ในฐานะองค์กรกลาง จึงมีความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการส่งเสริมสถาบันและกระบวนการพัฒนาทางด้านประชาธิปไตยให้เจริญรุ่งเรือง

การก่อตั้งองค์กรภาคการเมืองและภาคประชาชน NDI ดำเนินการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการก่อตั้งองค์กรทั้งภาคการเมืองและภาคประชาชนที่มีเสถียรภาพ มีการทำงานที่เป็นระบบ และได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่รากฐานของวัฒนธรรมทางการเมืองภาคประชาชนสืบต่อไป ระบบประชาธิปไตยนั้น ดำรงอยู่ได้โดยอาศัยองค์กรเหล่านี้เป็นตัวกลาง ในการทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และระหว่างประชาชนในแต่ภูมิภาคของประเทศ โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงนโยบายสาธารณะ และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

การคุ้มครองระบอบการเลือกตั้ง NDI ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเลือกตั้งที่มีความโปร่งใสและเที่ยงธรรม โดยทางสถาบันฯ จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่พรรคการเมืองและองค์กรภาคประชาชนในการรณรงค์เรื่องการให้ความรู้ด้านการเลือกตั้งแก่ผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียง อีกทั้งยังมีการจัดสังเกตการณ์การเลือกตั้งด้วยเช่นเดียวกัน NDI เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดสังเกตการณ์การเลือกตั้งในประเทศต่างๆ ทั้งยังเป็นผู้บุกเบิกและมีส่วนร่วมในการร่างประกาศหลักการการสังเกตการณ์การเลือกตั้งในระดับระหว่างประเทศอีกด้วย (Declaration of Principles for International Election Observation) NDI เป็นผู้ดำเนินการคัดเลือกคณะผู้แทนจากทั่วทุกภูมิภาคของโลกในการเข้าสังเกตการณ์การเลือกตั้งในแต่ละประเทศ เพื่อเป็นการรับรองว่าผลคะแนนการเลือกตั้งนั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

การสนับสนุนและส่งเสริมความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ NDI ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของผู้นำรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง และองค์กรภาคประชาชน ในการให้คำปรึกษาทางด้านกระบวนการนิติบัญญัติ ไปจนถึงการให้บริการฐานเสียงต่างๆ ในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ NDI ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองในระดับท้องถิ่นให้มีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส มีความเป็นมืออาชีพ มีความรับผิดชอบ และตอบสนองต่อประชาชนในแต่ละชุมชน

ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังมีส่วนในการสร้างความตระหนักให้แก่ประเทศที่เพิ่งก่อเกิดประชาธิปไตยใหม่ว่า ในขณะที่ระบอบเผด็จการนั้นตั้งอยู่บนความหวาดกลัว และปลีกตัวออกห่างจากโลกภายนอก ระบอบประชาธิปไตยกลับตั้งอยู่บนพื้นฐานและหลักการของความไว้วางใจ และการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศอย่างเต็มที่ ด้วยการสนับสนุนจากสำนักงานใหญ่ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี และสำนักงานย่อยในแต่ละภูมิภาคทั่วโลก NDI เป็นศูนย์รวมของเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในด้านระบอบประชาธิปไตยจากหลากหลายประเทศ โดยแต่ละคนล้วนเป็นผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาและส่งเสริมประชาธิปไตยในประเทศบ้านเกิดมาแล้วทั้งสิ้น อันนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนทรรศนะและแง่มุมที่เป็นประโยชน์ต่อการเดินหน้าพัฒนาระบอบประชาธิปไตย

ขอบข่ายการดำเนินงานของโครงการ

การพัฒนาพรรคการเมือง

NDI ร่วมมือกับองค์กรที่เป็นหุ้นส่วนทางด้านการพัฒนาประชาธิปไตย จัดโครงการพัฒนาพรรคการเมือง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างภายในพรรค การคัดเลือกผู้สมัครเข้าชิงตำแหน่งในแต่ละเขตการเลือกตั้ง และการพัฒนานโยบายการเข้าถึงประชาชน NDI เสนอที่จะให้ความช่วยเหลือพรรคการเมืองทุกพรรคในการพัฒนาความสามารถด้านการจัดการและบริหารเพื่อให้บริหารองค์กรได้ในระยะยาว ยกเว้นการเข้ามามีส่วนร่วมของแต่ละพรรคในระบบการเลือกตั้ง จัดทำคู่มือระเบียบมาตรฐานทางจริยธรรมของพรรคการเมือง ลดความขัดแย้งและช่วยให้แต่ละพรรคมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในรัฐบาล รวมทั้งดำเนินการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นระหว่างพรรคการเมือง

NDI เป็นองค์กรที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ไม่มุ่งแสวงผลกำไร และมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยตามหลักสากลและให้การสนับสนุนทุกระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยไม่มีการเลือกเฉพาะพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง หรือระบบใดระบบหนึ่ง ทั้งนี้ NDI ได้ดำเนินงานร่วมกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พรรคเสรีนิยมและพรรคการเมืองที่มีหลักการประชาธิปไตยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดทั้งในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ โดยรวมแล้ว NDI ได้ร่วมงานกับพรรคการเมืองมาแล้วกว่า ๓๕๐ พรรค จาก ๑๕๐ ประเทศทั่วโลก โดย NDI ได้ร่วมมือกับพรรคการเมืองแต่ละพรรคในการสร้างความเข้าใจ

อันดีถึงความสำคัญของการพัฒนาพรรคการเมืองในการส่งเสริมความมั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

กระบวนการปกครองในทางประชาธิปไตย

จากการศึกษาพบว่ากรณีระบอบนิติบัญญัติที่เข้มแข็งภายในประเทศนั้น เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่นำมาซึ่งกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้ NDI จึงได้ดำเนินงานร่วมกับสถานิติบัญญัติในหลากหลายประเทศทั่วโลก โดยให้การสนับสนุนนักกฎหมายและนิติกร ในการเสริมสร้างความมั่นคงแก่คณะกรรมการนิติบัญญัติ การควบคุมดูแลตัวบทกฎหมาย การรักษาระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน และการดำเนินงานของคณะกรรมการพรรคการเมือง และการเข้าถึงฐานเสียง ทั้งนี้ NDI ยังได้ให้ความช่วยเหลือ แก่กระทรวงต่างๆ และสำนักนายกรัฐมนตรีให้มีการบริหารจัดการ ดำเนินงาน และ หรือพัฒนานโยบายการเข้าถึงประชาชนในทุกระดับและมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนส่วนมากให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้การสนับสนุนการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นเดียวกัน

การมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมือง

NDI ได้ร่วมมือกับนักประชาธิปไตยจากนานาประเทศทั่วโลก ในการพัฒนาและส่งเสริมยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมือง โดยการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้หญิงสามารถตรวจค้นหาเสียงและสนับสนุนนโยบายทางการเมือง สามารถลงชิงตำแหน่งและได้รับการเลือกตั้ง สามารถปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเข้าไปมีบทบาทสำคัญทั้งในองค์กรภาคการเมืองและองค์กรภาคประชาชน กรอบการริเริ่มเพื่อส่งเสริมบทบาทของสตรี Win with Women Global Initiatives โดย NDI ได้เสนอแนวยุทธศาสตร์ในการยกระดับผู้หญิงในบทบาทผู้นำของพรรคการเมือง เว็บไซต์ IKNOW Politics (iknowpolitics.org) หรือ เครือข่ายความรู้นานาชาติของผู้หญิงกับการเมือง เป็นชุมชนออนไลน์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเรื่องทางการเมืองของสตรี โดยเว็บไซต์นี้มีผู้เข้าชมมากกว่า ๒,๕๐๐ คนต่อวัน ผู้หญิงจากหลากหลายอาชีพทั่วทุกมุมโลกได้ใช้กระดานสนทนาในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เว็บไซต์นี้จัดสร้างขึ้น โดยความร่วมมือระหว่าง NDI โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) กองทุนการพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (UNIFEM) สถาบันเพื่อการสนับสนุนประชาธิปไตยและการเลือกตั้งนานาชาติ (สสปล.) และสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union)

เทคโนโลยีการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีการสื่อสารไร้สาย และอินเทอร์เน็ตได้เพิ่มช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น NDI ได้เล็งเห็นความสำคัญในจุดนี้ จึงได้มีการนำความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อาทิเช่น การนำเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านข้อความทางโทรศัพท์มือถือมาใช้ในการรายงานผลการสังเกตการณ์การเลือกตั้งในประเทศอินโดนีเซีย มอนเตเนโกร อัลบาเนีย และเชอร์ร่า ลีโอน หรือการจัดสร้างฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการคิดพัฒนาแนวทางดำเนินงานของโครงการพัฒนาพรรคการเมือง และการปฏิรูปรัฐสภา นอกจากนี้ ทางสถาบันฯ ยังได้จัดสร้างศูนย์กลางทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างนักประชาธิปไตยออนไลน์ที่เผยแพร่เป็นภาษาอารบิกสำหรับประชาชนผู้สนใจในภูมิภาคตะวันออกกลาง

การเลือกตั้ง

NDI ได้ดำเนินงานร่วมกับพรรคการเมืองและองค์กรภาคประชาชนในการให้ความรู้ทางด้านการเลือกตั้งแก่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง การปฏิรูปกฎหมายการเลือกตั้ง และการสังเกตการณ์และตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งในทุกๆ ขั้นตอน โดยโครงการนี้ได้ก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ประชาชน ยังความโปร่งใส และได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมายของรัฐบาล NDI ได้ดำเนินงานร่วมกับองค์กรภาคประชาชนมากกว่า ๓๐๐ องค์กร ใน ๗๔ ประเทศทั่วโลก ซึ่งได้มีส่วนในการสังเกตการณ์และตรวจสอบการเลือกตั้งมากกว่าสองล้านครั้ง ทำงานร่วมกับสถาบันพรรคการเมืองมากกว่า ๑๐๐ สถาบันในการสนับสนุนส่งเสริมการเมืองทางการเมือง และได้จัดการสังเกตการณ์การเลือกตั้งโดยกลุ่มผู้แทนจากนานาชาติทั่วโลกมาแล้วกว่า ๑๐๐ ครั้ง NDI ยังได้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างและกำหนดบรรทัดฐานการสังเกตการณ์การเลือกตั้งในระดับนานาชาติอีกด้วย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน

จุดมุ่งหมายหลักของโครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชนของทางสถาบันฯ ก็เพื่อเน้นย้ำให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น อันจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม การจะได้มาซึ่งระบอบประชาธิปไตยโดยแท้จริงนั้น ประชาชนทุกคนควรจะได้รับข้อมูลข่าวสารที่แน่ชัดและมีความกระตือรือร้นในการที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง เพื่อให้สามารถใช้สิทธิออกเสียงในการนำเสนอถึงปัญหาและความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนนี้มีกิจกรรมอันหลากหลาย อาทิ การให้ความรู้ด้านการเลือกตั้งแก่ประชาชน การรณรงค์ให้ประชาชนได้ออกไปใช้สิทธิออกเสียง และการตรวจสอบงบประมาณและการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเป็นตัวประสานระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนภายในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

การพัฒนาพรรคการเมือง

ข้อมูลทั่วไป

พรรคการเมืองถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นพลังในการขับเคลื่อนพลเมืองไปตามวิสัยทัศน์ของสังคม พรรคการเมืองเสนอทางเลือกด้านการปกครองให้กับประชาชน ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดทิศทางของอนาคตของประเทศโดยการลงแข่งขันในสนามรับเลือกตั้ง รวมถึงการทำหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ

อย่างไรก็ดี ในหลายๆ ประเทศ พรรคการเมืองไม่สามารถตอบสนองแก่ความต้องการของประชาชนได้ และไม่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เมื่อประชาชนไม่ไว้วางใจในพรรคการเมือง ระบอบประชาธิปไตยก็จะได้รับผลกระทบไปด้วย ระบบของพรรคการเมืองจำเป็นต้องฝังรากลึกเพื่อให้เกิดระบอบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

เป็นเวลามากกว่า ๒๕ ปีแล้วที่ NDI ได้ร่วมงานกับพรรคการเมืองที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยในมากกว่า ๕๐ ประเทศทั่วโลก เพื่อส่งเสริมสถานะแวดล้อมทางการเมืองที่เปิดกว้างมากขึ้น เพื่อประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้ ในฐานะสถาบันที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง NDI จะเน้นการดำเนินการในทางปฏิบัติ การแบ่งปันเครื่องมือและเทคนิคที่พรรคการเมืองสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับประชาชนได้ดียิ่งขึ้น และช่วยพัฒนานโยบายที่ใช้ในการลงแข่งขันรับเลือกตั้ง รวมไปถึงช่วยให้พรรคทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในทางนิติบัญญัติ โครงการร่วมมือระหว่างหลายฝ่ายของ NDI มุ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดระบบการเมืองที่มีหลายพรรค มีการแข่งขันกัน และมีความยั่งยืนแทนที่จะส่งเสริมพรรคใดพรรคหนึ่งหรืออุดมการณ์ใดอุดมการณ์หนึ่ง

ผู้ที่ NDI ร่วมงานด้วย

โดยทั่วไปทาง NDI จะร่วมงานกับพรรคการเมืองเพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบการเมืองที่มีหลายพรรค อย่างไรก็ตามในประเทศส่วนใหญ่ NDI ไม่อาจจะร่วมงานกับพรรคการเมืองที่จดทะเบียนได้ทั้งหมดเนื่องจากข้อจำกัดทางทรัพยากรและข้อพิจารณาบางประการ ในกรณีเช่นนี้ NDI จะเลือกผู้ที่จะร่วมงานด้วยโดยจะคัดเลือกพรรคที่ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยและไม่นิยมการใช้ความรุนแรง มากกว่าการคัดเลือกจากความเชื่อทางการเมืองของแต่ละพรรค นอกจากนั้น NDI จะพิจารณาจำแนกคุณสมบัติออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ประสิทธิภาพทางการเมืองและฐานเสียง โดยจะเห็นได้จากผลการเลือกตั้งตามกฎหมาย ระดับขององค์กรในท้องถิ่น และความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ถึงแม้ว่าการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคที่ทาง NDI จัดให้อาจจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละพรรค แต่ NDI มุ่งที่จะให้ความสนับสนุนแก่ทุกพรรคอย่างเท่าเทียมกัน โดยหลีกเลี่ยงการมีอคติทางการเมือง ในกรณีของประเทศไทย เนื่องจาก NDI มีทรัพยากรและเวลาที่จำกัด จึงจะสามารถให้คำแนะนำและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พรรค

การเมืองขนาดเล็กที่ได้จดทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ารัฐสภา) เมื่อได้รับการร้องขอจากพรรคดังกล่าวเท่านั้น

โครงการของ NDI

โครงการพัฒนาพรรคการเมืองของ NDI เป็นการรวมทั้งเรื่องของเทคนิคและยุทธศาสตร์เข้าด้วยกัน โดยจะมีตั้งแต่การให้คำปรึกษาแก่ผู้นำระดับสูงของพรรคการเมืองไปจนถึงการฝึกอบรมด้านการจัดระเบียบการเมืองให้กับสมาชิกของพรรคในท้องถิ่น โครงการนี้จะรวบรวมวิธีการที่ทันสมัยที่จะช่วยเพิ่มกิจกรรมของพรรคการเมือง และช่วยให้พรรคทราบถึงความต้องการของประชาชน เช่นการทำฐานข้อมูลสมาชิก การทำผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน โดยแต่ละโครงการจะออกแบบมาเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะทางการเมืองและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ รวมถึงให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของแต่ละพรรคด้วย ทั้งนี้ NDI จะร่วมงานกับหลายพรรคการเมือง เพื่อพยายามพัฒนาให้เกิดความหลากหลายทางการเมือง และเพื่อให้แต่ละพรรคมีประสิทธิภาพในการเป็นกระบอกเสียงให้กับสมาชิกพรรคและสนับสนุนท่าทีของพรรค

ในโครงการพัฒนาพรรคการเมือง NDI จะทำงานอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มพรรคการเมืองระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย จากระยะเวลาหลายปีที่ NDI ได้ร่วมงานกับพรรคการเมืองระหว่างประเทศนั้น ส่งผลให้จำนวนขององค์กรที่เป็นหุ้นส่วนทางการพัฒนาประชาธิปไตยกับ NDI ได้เพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง ซึ่งรวมถึงกลุ่มพรรคการเมือง มูลนิธิและสถาบันของพรรคการเมืองในทวีปยุโรป ความสัมพันธ์ของ NDI กับองค์กรเหล่านี้ทำให้ NDI สามารถชักชวนพรรคการเมืองในประเทศต่างๆ มาร่วมแบ่งปันประสบการณ์การทำงานด้านประชาธิปไตยแบบต่างๆ และร่วมกันให้คำแนะนำต่อประเทศที่ก่อเกิดประชาธิปไตยใหม่ หนึ่งในตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนของการร่วมมือระหว่าง NDI และองค์กรหุ้นส่วน คือ แนวทางปฏิบัติเรื่องมาตรฐานขั้นต่ำที่พรรคการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยพึงมี (The Minimum Standards for the Democratic Functioning of the Party)

โครงการด้านพรรคการเมืองของประชาธิปไตยของ NDI สามารถแบ่งออกได้เป็นห้าหมวดใหญ่ๆ ได้แก่ การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ ระบบของพรรคการเมือง ลักษณะและโครงสร้างภายในขององค์กร การเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงและความสามารถทางด้านนิติบัญญัติ การดำเนินงานของ NDI ในหัวข้อใหญ่ๆ เหล่านี้จะทำให้ทางพรรคมีความสัมพันธ์กับประชาชนดีขึ้นและพัฒนานโยบายของพรรคเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด

การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

การที่จะร่วมงานกับพรรคการเมืองนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจปัจจัยชักนำผู้นำของพรรคและกำหนดรูปแบบของความเป็นไปได้ในการปฏิรูปพรรค ทั้งนี้ NDI ให้การสนับสนุนเชิงเปรียบเทียบซึ่งแสดงให้เห็นอุปสรรคและวิธีการต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้มากยิ่งขึ้น โดยให้การสนับสนุนด้านการวิจัยเกี่ยวกับการคัดเลือกสมาชิกของพรรค แหล่งเงินทุนของพรรค กฎของพรรค และประสบการณ์ทางปฏิบัติโดยตรงของพรรค

ระบบของพรรคการเมือง

ในสังคมประชาธิปไตย สถานะแวดล้อมทางกฎหมายเป็นรากฐานที่สนับสนุนการพัฒนาทางการเมือง สำหรับปัจเจกชนที่จะกำหนด เข้าร่วม และก่อตั้งพรรคการเมืองได้ จำต้องมีการตั้งกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและกระชับได้ใจความที่กำหนดและปกป้องสิทธิของแต่ละบุคคล นอกจากนี้พรรคการเมืองมักต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนากฎเกณฑ์และระบบการระดมทุนเพื่อการดำเนินการของพรรค ซึ่งอาจรวมถึงการระดมทุนจากสาธารณะ การบริจาคที่เปิดเผย และการจำกัดงบประมาณการใช้จ่าย NDI จะทำงานร่วมกับพรรคการเมืองเพื่อที่จะให้คำจำกัดความและเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อตกลงของกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยเน้นการมีส่วนร่วม การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และการส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างพรรคต่างๆ ในทางที่สร้างสรรค์

โครงสร้างการบริหารและการจัดการภายใน

โครงสร้างการบริหารจัดการและการติดต่อสื่อสารภายในพรรคที่เป็นระบบ เป็นคุณสมบัติที่พรรคการเมืองทุกพรรคพึงมีเพื่อให้สมาชิกพรรคสามารถเข้าถึงข้อมูลภายในและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างสะดวก ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งช่วยให้พรรคการเมือง สามารถดำรงอยู่ได้ คือ การหาสมาชิกเข้าพรรค การระดมทุน และความสามารถของผู้นำภายในพรรคในการแถลงนโยบายและหลักการพรรคต่อสมาชิก กลุ่มนักข่าวและสื่อมวลชนและสาธารณชนทั่วไป นอกจากนี้ การคัดเลือกผู้แทนลงสมัครรับเลือกตั้ง การสรรหาหัวหน้าพรรค และการแถลงนโยบายพรรคอย่างโปร่งใสที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าร่วมเป็นพยานได้นั้น ยังสามารถยกระดับความน่าเชื่อถือ และความเป็นกลางของพรรคการเมืองในสายตาประชาชนได้อีกด้วย NDI ได้ดำเนินงานร่วมกับพรรคการเมืองต่างๆ ในหลายประเทศทั่วโลกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาภาคีและระเบียบของพรรค ความมั่นคงของเครือข่ายพรรคและสำนักงานในต่างจังหวัด พัฒนานโยบายและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรค และเปิดโอกาสให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในการมีส่วนร่วมกับการเมือง

พรรคการเมืองในรัฐสภา

ความคิดเห็นของประชาชนต่อพรรคการเมืองใดๆ ส่วนใหญ่มักได้รับอิทธิพลมาจากผลงานของพรรคนั้นๆ ในรัฐสภาและการมีส่วนร่วมของพรรคในระบบนิติบัญญัติ การที่พรรคการเมืองแถลงนโยบายที่ชัดเจนและแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการแก้ปัญหาที่ประชาชนเรียกร้องได้อย่างรวดเร็ว ผ่านทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคของตนเองนั้น ทำให้พรรคการเมืองดังกล่าวได้รับการยอมรับจากประชาชนว่ามีประสิทธิภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของประชาชนในรัฐสภา NDI ได้ดำเนินงานร่วมกับกลุ่มสมาชิกพรรคการเมืองต่างๆ ในการพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานตามนโยบายพรรค แก้ไขปัญหาในแต่ละเขต การเลือกตั้งที่ผู้แทนพรรคได้รับการคัดเลือก และดำเนินการเผยแพร่ผลงานและนโยบายพรรคที่ประสบความสำเร็จให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วไป

การเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียง

การแถลงนโยบายและการแข่งขันรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยพรรคการเมืองทำให้ประชาชนได้มีตัวเลือกจากผู้สมัครหลากหลาย และเป็นประโยชน์ของการเลือกตั้งเข้ากับผลประโยชน์ของประชาชน นอกจากนี้ การสังเกตการณ์การเลือกตั้งมีส่วนช่วยจำกัดความผิดปกติในการเลือกตั้งให้ลดน้อยลง อีกทั้งเป็นตัวช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหา/ความผิดปกติในการเลือกตั้งเพื่อใช้ในการแก้ไขข้อขัดข้องต่างๆ ด้วยกระบวนการทางกฎหมายและสันติวิธี ในกรณี NDI ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยให้คำแนะนำและเครื่องมือที่จำเป็นต่อการพัฒนานโยบายหาเสียงของพรรคให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนานโยบายการเข้าถึงประชาชน และส่งเสริมการประมวลผลคะแนนเสียงที่ได้จากการเลือกตั้ง การสนับสนุนดังกล่าวจะช่วยเหลือส่งเสริมให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างมีการแข่งขันอย่างจริงจัง และผลของการเลือกตั้งจะเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับ

ตัวอย่างโครงการพัฒนาพรรคการเมืองของ NDI

NDI ได้ริเริ่มดำเนินงานโครงการพัฒนาพรรคการเมืองในทั่วทุกภูมิภาคของโลก อาทิ ในทวีปเอเชีย ยุโรปตอนกลางและลาตินอเมริกา ดังนี้

ประเทศอินโดนีเซีย

NDI ได้ดำเนินโครงการในประเทศอินโดนีเซียตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ ซึ่งโครงการในขณะนั้นมีวัตถุประสงค์หลักคือการสังเกตการณ์และตรวจสอบการเลือกตั้งที่จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคมในปี ๒๕๔๐ อนึ่ง NDI ได้เริ่มทำงานร่วมกับพรรคการเมืองภายในประเทศอินโดนีเซียตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน โดย NDI มุ่งเน้นการดำเนินโครงการไปที่การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของพรรคการเมืองเพื่อเตรียมความพร้อมในการลงสนามเลือกตั้งในปี ๒๕๔๒ โครงการพัฒนาพรรคการเมืองของ NDI ในประเทศอินโดนีเซียประกอบด้วยกรอบสมัชชาพรรคการเมือง การให้ความรู้เรื่องการรณรงค์เลือกตั้ง การพัฒนานโยบาย

พรรค การคัดสรรผู้นำ การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้ลงคะแนนเสียงและการพัฒนาปฏิรูปพรรคการเมือง นอกจากนี้ NDI ให้การสนับสนุนในด้านคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาพรรคการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยจากต่างประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารภายในพรรค และทำให้ฝึกอบรมด้านทักษะที่สำคัญแก่ผู้นำพรรคการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

ประเทศบอสเนีย

NDI ได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของผู้นำพรรคการเมืองและองค์กรภาคประชาชนในประเทศบอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ แม้ว่าประเทศบอสเนียยังต้องมีการพัฒนาการอีกไกลแต่ในขณะนี้พรรคการเมือง องค์กรภาคประชาชนและสภานิติบัญญัติภายในประเทศต่างเข้าร่วมอภิปรายถกเถียงอย่างกว้างขวางถึงประเด็นและปัญหาที่ทุกฝ่ายมีความเห็นขัดแย้งกัน NDI ได้เข้าไปมีบทบาทส่งเสริมศักยภาพองค์กรดังกล่าวให้สามารถดำเนินกระบวนการทางนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การตอบสนองต่อความคิดเห็นของประชาชนอย่างแท้จริง NDI ได้ดำเนินงานร่วมกับพรรคการเมืองและรัฐสภาระดับประเทศและระดับมลรัฐของประเทศบอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา ในการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันทางการเมืองภายในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นและเน้นความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ NDI ดำเนินงานร่วมกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democratic Party: SDP) และพรรคพันธมิตรเพื่อสังคมนิยมประชาธิปไตยอิสระ (Alliance of Independent Social Democrats: SNSD) อย่างใกล้ชิดในกิจกรรมด้านการพัฒนา นโยบายพรรคและการปฏิรูปโครงสร้างภายในพรรค โดยใช้ยุทธศาสตร์การวางแผนงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักการค้นคว้าวิจัย และหลักเทคนิคอื่นๆ ในการฝึกอบรมสมาชิกและการเข้าถึงผู้ให้การสนับสนุนพรรคในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ NDI ให้ความช่วยเหลือคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งในรัฐสภาระดับประเทศและระดับมลรัฐ และรัฐบาลกลางของประเทศ ในการพัฒนาและการทำแผนประชาพิจารณ์อีกด้วย NDI ให้การสนับสนุนกลุ่มนักการเมืองจากรัฐสภาทุกระดับ ในการเปิดสำนักงานในแต่ละเขตการเลือกตั้งเพื่อให้สามารถเข้าได้ถึงประชาชน โดยมีการจัดกิจกรรมภายในชุมชน พร้อมทั้งออกแบบและจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานของแต่ละพรรคภายในท้องถิ่นนั้นๆ อันจะนำมาซึ่งการได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากประชาชนในการดำเนินการวางแผนพรรคต่อไป NDI ได้ดำเนินการกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่เจ้าหน้าที่รัฐสภา รวมทั้งยังวางแผนจัดสัมมนาเพื่อสร้างหลักสูตรอบรม นอกจากนี้ NDI ยังมีความพยายามที่จะเชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรภาคประชาชนและพรรคการเมือง โดยให้การสนับสนุนแก่กลุ่มสตรีและเยาวชนในการนำเสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น

ละตินอเมริกา

NDI ได้ดำเนินโครงการความเป็นผู้นำในพรรคการเมือง (Political Party Leadership Program) เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำแก่สมาชิกพรรคการเมืองดาวรุ่ง เพื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โครงการดังกล่าวสนับสนุนความพยายามอย่างต่อเนื่องในการปฏิรูปการเมืองระดับภูมิภาคด้วยความร่วมมือจากกว่า ๔๕ พรรคการเมืองและกลุ่มองค์กรในภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางอุดมคติ โครงการนี้มีการดำเนินงานอยู่ในประเทศโบลิเวีย บราซิล โคลอมเบีย สาธารณรัฐโดมินิกัน กัวเตมาลา เม็กซิโก นิการากัว ปารากวัย เปรู และเวเนซุเอล่า ผู้เข้าร่วมทั้งหมดมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความโปร่งใส การเข้าถึงประชาชนและฐานเสียง การส่งเสริมประชาธิปไตยภายในพรรค และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ เช่น กลุ่มเยาวชนและองค์กรภาคประชาชน

โครงการต่างๆ ของสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตย (NDI) ในประเทศไทย

โครงการพัฒนาพรรคการเมือง (Political Party Strengthening Program)

1. สัมมนา: พรรคการเมืองและพระราชบัญญัติพรรคการเมืองการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นประชาธิปไตย ภายใต้กรอบกฎหมายและการเปรียบเทียบกรณีศึกษากับต่างประเทศ

NDI จัดสัมมนาเป็นเวลา ๒ วันในกรุงเทพฯ โดยเชิญตัวแทนระดับผู้นำของพรรคการเมืองต่างๆ มาเข้าร่วมสัมมนาร่วมกันเรื่องการดำเนินการพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการเป็นประชาธิปไตยภายใต้พระราชบัญญัติพรรคการเมืองปี ๒๕๕๐ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การสัมมนามีขึ้นเมื่อวันที่ ๔ – ๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมราม่า การ์เด็นส์ ถนนวิภาวดี กรุงเทพฯ โดยเชิญตัวแทนจากพรรคการเมืองที่มีตัวแทนในสภาฯ จำนวนพรรคละไม่เกิน ๕ ท่าน ตัวแทนของพรรคการเมืองที่ไม่มีตัวแทนในสภาฯ จำนวน ๑ ท่าน และตัวแทนจากคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวน ๘ ท่าน

NDI เชิญ นางสดศรี สัตยธรรม กรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาเรื่องกฎระเบียบภายใต้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง โดยเชื่อมโยงถึงการกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมืองของแต่ละพรรค หัวข้อสำคัญที่เกี่ยวข้องได้แก่

- สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกพรรค
- ระเบียบและจริยธรรมของสมาชิกพรรค
- กฎระเบียบการคัดเลือกตัวแทนพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้ง

พรรคการเมืองต้องกำหนดกติกาของพรรคภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- การบริหารจัดการสาขาของพรรค
- การคัดเลือกตัวแทนของพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้ง
- การหาทุน
- การเข้าถึงประชาชนและการรับสมัครสมาชิกพรรค

โครงการพัฒนาพรรคการเมืองของ NDI ที่ดำเนินการมาแล้วในเอเชียและทั่วโลก ส่วนใหญ่นเน้นความสำคัญของหัวข้อดังกล่าวข้างต้น การดำเนินการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านพรรคการเมืองระดับนานาชาติของ NDI มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเสนอแนะกรณีศึกษาของต่างประเทศทั้งจากประเทศในเอเชียและจากทั่วโลก

ในช่วงสรุปเนื้อหาของการสัมมนา NDI ได้ดำเนินการให้มีการร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาที่ประกอบด้วยตัวแทนจากคณะกรรมการการเลือกตั้งและตัวแทนจากพรรคการเมืองต่างๆ โดยคณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ติดตามความคืบหน้าของหัวข้อต่างๆ ที่ได้อภิปรายในการสัมมนา ซึ่งสถาบันพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะก่อตั้งขึ้นสามารถนำหัวข้อเหล่านี้ไปศึกษาพัฒนาต่อไป

2. เสวนาการเมือง ๕ จังหวัดทั่วประเทศ

เป็นโครงการการให้ความช่วยเหลือด้านการเมืองของสถาบัน NDI ในประเทศไทย คือการสร้างเครือข่ายระหว่างพรรคการเมืองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน เช่น ผู้นำภาคประชาชน สื่อมวลชนและนักวิชาการ เพื่อแสวงหาแนวทางให้พรรคการเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมและใกล้ชิดกับทุกภาคส่วนในสังคม โดย NDI จะจัดเสวนาจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ ครั้งทั่วประเทศเพื่อกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองในขณะนี้ ซึ่งจัดการเสวนาทั้ง ๑๐ ครั้งนี้ ทางสถาบัน NDI จะร่วมมือกับตัวแทนจากมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการวางแผนการเสวนา พร้อมทั้งเชิญตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำท้องถิ่นมาร่วมเสวนาด้วย นอกจากนี้ สถาบัน NDI ยังได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในการจัดการเสวนา ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๑) ทำอย่างไรในการสร้างเสริมบทบาทอันมีประสิทธิภาพของพรรคการเมืองในการปกครอง
- ๒) ทำอย่างไรภาคประชาชนจึงช่วยสร้างเสริมให้พรรคการเมืองทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ๓) บทบาทของภาคประชาชนต่อการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย
- ๔) บทบาทของผู้หญิงและเยาวชนต่อการเมืองและพรรคการเมือง

โดยการจัดเสวนาดังกล่าวนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศไทยได้เป็นส่วนหนึ่งของการอภิปรายประเด็นทางการเมืองที่สำคัญและหารือเพื่อการพัฒนาสถาบันประชาธิปไตยในประเทศไทย สถาบัน NDI จะเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านพรรคการเมืองจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตัวแทนจากภาคประชาชนและตัวแทนจากพรรคการเมืองมามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว นอกจากนี้ สถาบัน NDI จะเชิญนักวิเคราะห์ด้านการเมืองและสังคมมาร่วมวงเสวนาด้วย

NDI เชื่อมั่นว่าการนำบุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาประชาธิปไตยมาเข้าร่วมการเสวนาดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการพูดคุยและพัฒนาการสื่อสารระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การเสวนายังช่วยสร้างโอกาสสำคัญให้พรรคการเมืองได้สร้างความสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆ ในสังคมเพื่ออภิปรายประเด็นที่พรรคการเมืองประสบอยู่ภายใต้ข้อกำหนดต่างๆ และสร้างเสริมให้แต่ละภาคส่วนเข้าใจบทบาทของตนเองที่มีต่อการพัฒนาประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

กำหนดการเสวนา

ครั้งที่ ๑	วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน	กรุงเทพฯ: โรงแรมตะวันนา ถนนสุรวงศ์
ครั้งที่ ๒	วันเสาร์ที่ ๒๗ มิถุนายน	จังหวัดชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
ครั้งที่ ๓	วันศุกร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม	จังหวัดขอนแก่น
ครั้งที่ ๔	วันอาทิตย์ที่ ๑๒ กรกฎาคม	จังหวัดอุบลราชธานี
ครั้งที่ ๕	วันพุธที่ ๑๕ กรกฎาคม	จังหวัดเชียงใหม่
ครั้งที่ ๖	วันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม	หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ครั้งที่ ๗	วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กรกฎาคม	จังหวัดพิษณุโลก
ครั้งที่ ๘	วันจันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม	จังหวัดราชบุรี
ครั้งที่ ๙	วันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม	ปริมณฑล (นนทบุรี)

สถาบัน NDI จะเชิญตัวแทนจากพรรคการเมืองทุกภาคของแต่ละพื้นที่มาเข้าร่วมการเสวนาดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีสมาชิกวุฒิสภา ผู้นำ NGO ในท้องถิ่น ตัวแทนผู้นำชุมชน นักวิชาการ ประชาชนที่สนใจและสื่อมวลชนในท้องถิ่น คาดว่าการเสวนาแต่ละครั้งจะมีผู้เข้าร่วมเสวนาประมาณ ๒๐ – ๓๐ คน

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Civil Society)

ขณะนี้ทาง NDI กำลังดำเนินการโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยจะให้ความสำคัญกับทั้งภาคประชาชนทั่วไป ภาคสตรี รวมไปถึงเยาวชนอีกด้วย

ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา NDI ได้ร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า สมาคมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (สสส.) สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา และสมาคมส่งเสริมการพัฒนาสตรีและเยาวชนกล้าปอง ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ ของโครงการในจังหวัดต่างๆ รวมเก้าครั้ง โครงการต่างๆ อันได้แก่

- โครงการรัฐสภา-ประชาสังคม ในจังหวัดระยอง ราชบุรี และพิษณุโลก
- โครงการการจัดเวทีสาธารณะเพื่อประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปการเมืองการปกครอง ในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น พังงา และชลบุรี
- โครงการการเพิ่มจำนวนผู้สมัครหญิงในการเลือกตั้งสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกระบี่
- โครงการฝึกอบรมวิทยากรเพื่อเพิ่มจำนวนผู้สมัครหญิงในการเลือกตั้งสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบลในภาคใต้

